

הנדון: הצעת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון – איסור מימון מדינה זרה), התשע"ז – 2016

לקראת הדיון שיתקיים ב-2.2.17, אנו מבקשים להתנגד בקצרה להצעת החוק.

מהותה של הצעה זו היא מניעת האפשרות מעמותות, שיעקר מימון מ"ישות מדינתית זרה", לקבל מהמדינה תקנים של שירות לאומי-אזרחי בהתאם לחוק.

מובן שניתן להתווכח באשר לנושאים ולתחומים שבהם ראוי לקיים שירות לאומי-אזרחי. עם זאת, הכללים חייבים להיות שוויוניים ורלוונטים לתכלית החוק, ולא כאלה שאינם קשורים לתכליתו, כגון שאלת המימון הזר. כמו כן, אנו רואים בחוק זה סנונית ראשונה לשימוש בהגדרה ב"חוק השקיפות" בכדי להטיל סנקציות ודה-לגיטימציה כנגד ארגוני זכויות האדם.

1. מבחן המימון הזר – לא רלוונטי לשאלת הזכאות לשירות לאומי-אזרחי

בדברי ההסבר להצעה נטען כאילו העובדה שעמותה מגייסת את מירב תרומותיה מ"ישות מדינתית זרה", משמעה שהיא פועלת כנגד המדינה, שהיא "שלוחה של מדינות זרות", מציגה את ישראל כפושעת מלחמה וכו'. הנמקה זו מופרכת לחלוטין. ה"מדינות הזרות" התורמות לעמותות הן מדינות ידידותיות לישראל כגון ארה"ב, גרמניה, ובריטניה, והתחומים בהם פועלות העמותות מגוונים ואין ביניהם ובין "פעולה נגד המדינה" ולא כלום. האם פעולה למען זכויות נשים, למען זכויות בעלי חיים, למען איכות הסביבה, למען כל מטרה אחרת שהתרומות לה גויסו ממדינות זרות או מהאיחוד האירופי, היא "נגד המדינה"? כאמור, אפשר בהחלט לתהות מהם התחומים הראויים לשירות לאומי-אזרחי. אלא, שמבחן מימון המדינה הזרה הוא מבחן בלתי רלוונטי לחלוטין לשאלה זו, ולתכליות אותן מבקש להגשים חוק שירות לאומי-אזרחי.

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסטר

נשיא

מר ברנד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר טלי מרידור

מר אבינועם נאור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

פרופ' זאב צחור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי טילברמן אבלי, קנדה

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנו, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייד, ארה"ב

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

השופטת דליה דורנר, ישראל

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

השגריר צ'ארלס היל, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

השופט מאיר שמגר, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי ג'סי (פרס), אסטרטגיה

פרופ' מרדכי קרמיצר, מחקר

פרופ' יידיה צ' שטרן, מחקר

עמיתים בכירים

אלוף (מיל') עמית אילון

פרופ' חנוך דגן

פרופ' תמר הרמן

פרופ' עמית כהן

פרופ' שחר ליפשיץ

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' גדעון רהט

פרופ' יובל שני

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק כרמן

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

2. ניצול לרעה של ההגדרה ב"חוק השקיפות" שנחקק אך לאחרונה

אך לפני מספר חודשים נחקק "חוק השקיפות" ביוזמת משרד המשפטים, בו נכללה ההגדרה החדשה של "גוף שעיקר מימונו מישות מדינתית זרה". במסגרת הליכי החקיקה, נאמרו בפירוש על ידי נציגי משרד המשפטים, ותומכי החוק, אמירות לפיהן "חוק השקיפות" לא נועד להטיל סנקציות כלשהן על העמותות או על חופש פעולתן. כמו כן, נאמר כי אין בכך שום "תיוג" שלילי או "סימון" של העמותות כאות קלון. והנה, עוד לא יבש הדיו על חוק זה, מופיעה הצעה כגון זו שעל הפרק החושפת את האמת: חוק "השקיפות" היה אך חוק לסימון מטרות, והצעת החוק היא הסנונית הראשונה המבקשת להטיל סנקציות על העמותות שסומנו.

מעבר לכך, גם הרטוריקה של ההצעה, שהוזכרה לעיל, הרואה בעמותות כ"שלוחות" של מדינות זרות, ככאלה הפועלות כנגד המדינה, כנגד הצבא (אך ורק בשל מבחן המימון וללא הבאה של בדל ראייה לתמוך בכך), סותרת את הטענות מאחורי "חוק השקיפות" שהתיימרו שלא לסמן ולתייג את העמותות בתור "שתולים" ו"בוגדים" אלא אך ורק לתרום ל"שקיפות".

3. אל לוועדה לאשר הצעה זו, שהיא עוד אחת בשורה של מסע דה-לגיטימציה ורדיפה של ארגוני זכויות האדם, שהם מנשמת אפה של דמוקרטיה ליברלית.

אנו מתנגדים להצעה זו מכל וכל.

בברכה ובכבוד רב,

ד"ר עמיר פוקס, עו"ד

פרופ' מרדכי קרמניצר

סגן נשיא למחקר

המכון הישראלי לדמוקרטיה

המכון הישראלי לדמוקרטיה